

До Научното жури,
Утвърдено със Заповед № РД-38-
377/21.07.2021 г., видоизменена със
Заповед № РД-38-406/28.07.2021 г. на
Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

Становище

От доц. д-р Изабела Георгиева Чакърова-Димитрова,
доцент по административно право и административен процес в
Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил
и Методий“

относно дисертационния труд на

Стоян Панайотов Иванов,

докторант на самостоятелна подготовка
към катедра „Теория и история на държавата и правото“
при Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

на тема:

„Дружествата на публиканите“

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,
област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.6. Право (Римско частно право)

Уважаеми господин председател,

Уважаеми членове на научното жури,

Със Заповед № РД-38-377/21.07.2021 г., видоизменена със Заповед №
РД-38-406/28.07.2021 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм

определена за член на научното жури по защита на дисертационния труд на докторанта Стоян Панайотов Иванов на тема: „Дружествата на публиканите“, като на първото заседание на научното жури ми е възложено да изготвя становище.

I. Данни за докторанта и докторантурата.

Стоян Панайотов Иванов е завършил право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ (2007 г. – 2012 г.). От август 2010 г. до април 2011 г. е осъществил образователна мобилност по програма „Еразмус“ в Юридическия факултет на Миланския Държавен университет. Участвал е в проекта „Императорски конституции издадени в Сердика“ *De constitutionibus principum Serdicae datis*, под ръководството на проф. д.ю.н. Малина Новкиришка-Стоянова (2012 г.). От 21 септември до 23 ноември 2015 г. е специализирал в UNIDROIT – международен институт за унификация на частното право в Рим, Италия. Провел е и други обучения, участия в проекти и научни проучвания, подробно описани в представената автобиография.

От 2014 година Стоян Панайотов Иванов е първоначално хоноруван асистент, а след това и редовен асистент по дисциплината „Римско частно право“ в катедра „Теория и история на държавата и правото“ към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

От ноември 2018 г. Стоян Панайотов Иванов е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка по докторска програма „Римско частно право“ в катедра „Теория и история на държавата и правото“ към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ (Заповед № РД 20-1705/29.10.2018 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“).

Докторантът Стоян Иванов в срока на обучението е изпълнил изискванията по учебния план по докторската програма „Римско частно

право“. След успешно проведената вътрешна защита представеният дисертационен труд е насочен към публична защита.

От докторанта са представени необходимите документи, съобразно ЗРАСРБ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Няма допуснати нарушения в процедурата по придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Докторантът Стоян Иванов е изпълнил националните изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Докторантът освен представения дисертационен труд е изпълнил и условието за наличие на 30 наукометрични точки от публикации в рецензирани издания, регистрирани в Националния референтен списък на НАЦИД. От справката за индивидуалните наукометрични показатели се установява, че докторантът разполага с повече от минималния брой точки, необходими за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление: 3.6. Право. За целите на настоящата процедура се посочват само три от многобройните му публикации, отговарящи на изискванията, а именно:

- *„Изучаването на института на публиканите – пример за обвързване на обществено-икономическата история с правното регулиране“* – IUS ROMANUM, 2016, № 2, с. 537-558, (ID № 1752 в Националния референтен списък на НАЦИД);
- *„Вътрешната организация на дружествата на публиканите според речите на Цицерон срещу Гай Верес“* – IUS ROMANUM, 2018, № 3, с. 11-28, (ID № 1752 в Националния референтен списък на НАЦИД);
- *„Санкции за административни нарушения според Митническият закон за римската провинция Азия“* – В: Научни четения на тема Санкциите в правото. Сборник с доклади от научна конференция, посветена на 140-ата годишнина от приемането на Търновската конституция, организирана от катедра „Теория и история на

държавата и правото“ и катедра „Наказателноправни науки“ на ЮФ на СУ, 15-16 април 2019 г. – София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2019, с. 304-319, (ID № 3798 в Националния референтен списък на НАЦИД).

II. Данни за дисертацията и автореферата.

Дисертационният труд на тема „Дружествата на публиканите“ е в обем от 365 страници, които включват заглавна страница, съдържание, същинска част и използвана литература. Същинската част в структурно отношение се състои от въведение, три глави и заключение. Докторантът е направил 1029 бележки под линия. В дисертацията си Стоян Иванов се позовава на множество научни изследвания на български и чужди автори, които са коректно представени и цитирани. Използваните латински и гръцки текстове са означени като е използвана общоприетата за класическите текстове система.

Представеният автореферат съответства на съдържанието на дисертацията. В автореферата са включени и нейните приноси моменти.

III. Съдържание и обща оценка на дисертационния труд.

Във въведението докторантът обосновава актуалността и значимостта на избраната тема, посочва предмета на изследване, задачите, които си поставя, използваната методология и възприетата структура на дисертационния труд.

В глава първа докторантът разглежда в контекста на социално-политическата обстановка в Рим в периода на края на Републиката различните по своя характер предпоставки, довели до възникването на необходимостта от дейността на дружествата на публиканите. В хода на изследването се изясняват понятията ‘публикан’ и ‘дружества на публиканите’. В глава първа се съдържа кратък преглед на изворите,

предоставящи данни за дружествата на публиканите, посредством които се правят изводи за правната регулация в различните периоди на тяхното съществуване. Важно място в тази част на дисертационното изследване заема разглеждането на различните видове дейности на публиканите.

Втора глава на дисертационния труд обхваща изясняването на понятието за дружество по римското право, същността на договора за дружество, както и анализа на отделните форми на сдружаване, които са съществували в Рим. От съществено значение за дисертационното изследване са направените разграничения между тях.

В трета глава фокусът е върху правните аспекти на дейността на публиканите. Докторантът изяснява понятието 'ultro tributa'. На следващо място детайлно се представя механизмът на възлагане на публичните договори чрез римския публичен търг, както и неговите преимущества. Дефинират се понятията 'lex locationis' и 'lex sensoria'. В края на тази глава подробно е проучена и представена запазената правна уредба на дейността на публиканите, като специално място е отделено на съдържащата се в Митническия закон за римската провинция Азия, която позволява изясняването на използваните от публиканите различни способи спрямо длъжниците, като 'commissum', 'pignoris capio' и др.

Цялостното дисертационно изследване следва да се оцени положително. От научното съчинение личат отличната теоретична подготовка на докторанта по избраната тематика, детайлното проучване на научните трудове на български и чуждестранни автори, както и познаването на изворите, свързани с предмета на дисертационното изследване. Представената дисертация отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за придобиване на научната и образователна степен „доктор“.

Дисертационният труд показва, че докторантът Стоян Иванов притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

IV. Научни приноси.

Дисертационният труд представлява първото цялостно самостоятелно изследване в българската правна теория върху дружествата на публиканите. Научният труд на базата на запазените източници разглежда дружествата на публиканите в контекста на епохата, довела до тяхната поява, както и правните аспекти на тяхната дейност.

Дисертацията притежава конкретни приносни моменти, част от които са следните:

- детайлно изследване на предпоставките, довели до възникването на необходимостта от дейността на дружествата на публиканите;
- аргументацията относно тезата, че дружествата на публиканите, които представляват специфична форма на сдружаване, стоят по-близко до персонифицираните организации на физически лица по римското право;
- дадените от докторанта дефиниции на редица понятия, за които съществуват различни и нееднозначни интерпретации, допринасят за развитието на правната наука и внасят яснота в използваната терминология (като например представените определения и терминологични уточнения за ‘*ultra tributa*’, ‘*lex locationis*’, ‘*lex sensoria*’ и редица други);
- направените сравнения и критика на опитите в романистиката за пряко транспониране на римскоправните понятия към съвременните понятия за публични предприятия, търговски дружества, концесии, обществени поръчки, публични договори и др.;
- изводът, направен с известни уговорки, че дружествата на публиканите, могат да се считат за първообраз на съвременните търговски дружества;
- детайлизираният анализ на процедурата на публичния търг в Рим.

Посочените научни достижения не изчерпват приносния характер на дисертационното изследване. Изброените се открояват като по-значими за развитието на правната наука.

Докторантът Стоян Иванов предоставя в процедурата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и свои статии (част от които са изброени по-горе). Статиите са по темата на дисертацията или са пряко свързани с нея и съдържат част от приносите на дисертационния труд.

Дисертацията и статиите са на необходимото научно равнище, разкриват задълбочената теоретична подготовка на докторанта, както и неговия потенциал за бъдещо академично развитие.

V. Заключение.

Оценката ми на предоставения за становище дисертационен труд е положителна. Стоян Панайотов Иванов е представил за защита цялостно и завършено научно съчинение. Същото отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Поради гореизложеното категорично давам своята положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Дружествата на публиканите“ и предлагам Стоян Панайотов Иванов да придобие образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.6. Право (Римско частно право).

Член на научното жури: .....

/Доц. д-р Изабела Чакърлова-Димитрова/

25.08.2021 г.

Гр. Велико Търново